

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely
Vármegyeház
II. udvar, 1. emelet.

ZEMPLÉNI GAZDA

MEZŐ- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik min-
den hó 5. és 20-án
Előfizetési ár:
Egy évre 4 pengő
Hirdetések
díjszabás szerint

Főszerkesztő:
Dr. Báró WALDBOTT FRIGYES
elnök.

A Zemplénavármegyei Gazdasági
Egyesület hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő:
ENGELBERTH REZSŐ
ügyvezető titkár

Mezőgazdasági rovat

Rovatvezető: dr. báró Waldbott Frigyes
a Zemplénavármegyei Gazdasági Egyesület elnöke.

Jogos agodalmak.

Írta: Kerekes József urad. intéző.

Előtttem fekszik egy és ugyanazon időben érkezett két lap. Az egyik a mi kis egyesületi lapunk, a másik egy nagy napilap. A mi kis lapunkról távolabbi részeken is az volt az általános vélemény, hogy a legjobban szerkesztett gazdatársapalmi szócső, míg a napilap is azok közül való, amely igen sokszor szót emelt a lehetetlen gazdasági helyzet érdekében.

Kis lapunkban egyik igen tisztelt gazdatársunk kongatja a vészharangot, ennek további sorsa, de egyben a vármegyei gazdasági egyesületi élete felett is. A nagy napilap ugyanazt teszi az OMGE val kapcsolatban. A különbség a két közlemény között csak az, hogy a nagy lap arról is ír, miszerint az OMGE nem teljesítette volna minden egyes alkalommal azt a kötelezettséget, amely a hivatása lévén. Elmulasztotta sokszor azt a pillanatot, midőn itt lett volna az ideje annak, hogy az ezernyi gondokkal küzdő, de még életképes gazdatársadalom érdekében átcsapott volna a magasabb c. be. A mi egyesületünkről ez nem állítható. Vármegyénkben az egyesületi élet akkor, midőn új elnökséget kapott, a legtevékenyebb és igen eredményesnek ígérkező életet kezdte. Az elnökség szellemi és anyagi áldozatot nem kimélve, a gazdasági életnek hű szószólója volt. Mi pedig, mint önként jelentkező szerény vidéki munkatársak, elkövettünk mindent, hogy az egyesületi élet a megindult és megérdemelt uton eredményesen haladhasson. Így nem mi rajtunk mullott; de talán annak a napilapnak van igaza, hogy az eredmény elmaradt.

Mi az elsők között voltunk, akik vidéki szemmel észrevettük azt, hogy a gazdasági élet utjai a gazdák sirjaihoz vezetnek. Egyesületi elnökünk

rámutatott arra, hogy „a gazdasági élet nagy vi-hara ekzisztenciákat fog agyonlapítani“, de hogy a sirok tömege ekkorára nő, azt bizonyára maga sem gondolta.

Szerény tehetségünkkel kidolgozott élet-programunk megvalósíthatása, amelyet egykor tárgyaltunk és kidolgoztunk, némileg talán biztosította volna azt, hogy a gazdatársadalom csupán egyes, számítani nem akaró tagjai véreztek volna el.

Fájó szívvel kellett azonban a magunk bőrén tapasztalni, hogy elgondolásaink nem valósítottak meg s az eredmények komoly súlyát mindenki nyögi, kivétel nélkül.

Az idáig jutott gazdasági helyzet oly fonák-ságot vetett felszínre, amelyekre példa eddig a magyar nemzetgazdasági életben nem volt. Micsoda helyzet egy agrárállamban, ahol a vincellérnek jobb dolga van, mint a szőlőbirtokosnak és ahol a béres nagyobb ur anyagilag, mint a földtulaj-donos? Ezen sajnálatos és valóságos tényeknek, azt hiszem, nem mindenben „Trianon“ az oka.

Joggal feltehetem tehát azt a kérdést, hogy ily lezüllesztett körülmények között s mily arculat-tal menjünk mi ismét a néphez, a kigazdatársad-alomhoz, akiknek erejére és számára támaszkodva, megakartuk vetni a megingathatatlan egyesületi életünk alapjait? Megtennénk azonban nagyon szívesen, mert arra égetően szükségünk volna, hogy a kigazdatársadalommal az életünk fonalát tovább egybekapcsolva tartsuk, hacsak egy tám-pontunk volna, amelynek megvalósítására hivatkozni tudnánk. Szomorúan kell azonban kijelentenünk, hogy dacára annak, miszerint Magyarország agrár-állam, „a trianoni“ nagy gátló körülmények között megbujtak azon kis lehetőségek is, amelyek segít-ségével a gazdasági életet még tovább injekciókkal kezelni lehetett volna.

A gazdasági téren strucpolitikát folytat min-denképen a nemzet, mert nem veszik észre a ve-zetőkörök azt, hogy eddig kitűnő demagóg eszköz volt a nagybirtokok ellen hangolni, most pedig igen sokkal jobb és hathatósabb eszköz, a gazda-

sági politika ellen propagálni. Hazafias jelszavak röpködnek a levegőben oda nem való szájokról és a lerongyolt gazdatársadalomból már sok 100 holdas gazdát is sikerült megnyerniök, a maguk politikai felfogásának.

Tehát azok a nagy mogulok, akikre igen tisztelt gazdatársam hivatkozott, egyelőre elveszik a gazdatársadalom szájától a kenyeret, megszervezték a gazdasági élet jogos elégedetlenségét és később már könnyű lesz biztosítani a rabszolgáltatás kényuri módját.

Az osztó igazság szerintem az volna — és ha mindennek „Trianon” lenne az oka, ez így is állana, — hogy minden foglalkozási ág lehetőleg egyformán érezné a gazdasági helyzet súlyát. Mit látunk azonban ezzel szemben. Merem állítani azt, hogy a gazdaközönség 90% a, aki tud pontos gazdasági mérleget készíteni, az elmut évet deficittel zárta. A szőlőbirtokosokról nem is beszélek. Kivételt tehát csak azok a gazdaságok képezhetnek, ahol a gazdaság fekvése, piaci előnye biztosította a gazdasági mérleg jobb képét. Ezzel szemben mit olvashatunk azokból a nagy napilapokból? A nagy mogulok több milliós nyereségeket kénytelenek kimutatni. Egyre másra jelennek meg a nagy bankok mérlegei 1-3,5 millió pengős jövedelmekkel, amely nagy summát a sokat emlegetett és indokolatlan magas kamat filléreinkből rakosgattak össze nagy szerényen. Ezen összeg a gazdasági élet nagy forgalmában sem fog okozni több embernek több zavart, mert ettől a nagy gondtól a nagyrésztvényesek megóvják a gazdasági életet.

A gazdasági élet színvonalán jelentkező bármilyen kis megmozdulást, hogy a nagy ipar ellenünk 20%-os emelésekkel kihasználhat, ennek sem „Trianon” az oka.

Páter Csávossy mondott egy nagy igazságot, hogy a szentek sem élhettek tarisznya nélkül. Mi tehát az én szerény véleményem szerint hiába kísérletezünk és hirdessük az összefogás nagy eszméjét és az annak nyomán fakadó boldogulást, amíg a gazdatársadalom legalább az elvesztett tarisznyát nem kapja vissza.

Mi, akik a nép között élünk, tapasztalhattuk azt, hogy a magyar földmives osztály a világ legértékesebb emberfajtája. Erkölcsei és hazafias felfogásával egy nép sem veheti fel a versenyt. Így nem csodálkozhatunk azon, hogy ha ma még bizalmatlanabb mint volt, mert sok oldalról csak az adófillérjeivel való pocsékolást hallja.

A vármegyei gazdasági egyesületeknek, mint független gazdatársadalmi szervezeteknek fenntar-

tása, mindennél előbbre való kötelesség, mert csak ez uton tudjuk tovább kiabálni a süket fülekbe, hogy más gazdasági irányzatot és a gazdák adófillérjeivel való tisztességes gazdálkodást kérünk.

Szőlőgazdasági rovat.

Rovatvezető: Illésházy Endre kir. gazd. tanácsos.

A vármegye egyhangú állásfoglalása a borfogyasztási adó eltörlése mellett.

A törvényhatósági bizottság tavaszi közgyűlésén Bátor Waldbott Kelemen felsőházi tag szólott az alispáni jelentéshez.

A feszült érdeklődéssel hallgatott beszéd, Tokajhegyalja óhajának, akaratának és panaszának megnyilatkozása volt, szószerint a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A vármegye alispánjának évnegyedes jelentése kiterjed a gazdasági válság által előidézett kedvezőtlen helyzetre és az ezzel kapcsolatos elszegényedésre is, amelynek fokát leolvashatjuk az adóügyi hőmérőn az adóhátrálék számaiból. Azt hiszem, mindannyiunkat gondolkodóba ejtett ez a jelentés és ezen szó nélkül átsiklani nem lehet. „Gouverner c'est prévoir!” Kormányozni annyit jelent, mint előrelátni és ha ez igaz, szembe kell szállni a rideg tényállással és fel kell tenni a kérdést: hová vezet ez a lejtő, amelyre ma terelődött gazdasági életünk; megtörtént-e és megtörténik-e most legalább mindaz, ami gazdasági helyzetünk gyógyításához szükségesnek látszik, vagy hagyjuk tovább lefelé csuszni a lejtőre került gazdasági szekeret, míg végleg beleful a posvány fenekére?

Tudom, hogy a gazdasági válság nem egyedül vármegyénket érinti, nemis csak Magyarországot, hanem az egész világot fenyegeti egy mindeddig még nem észlelt katasztrófával. Nem akarok most világgazdasági problémák tanulmányozásával foglalkozni, azonban vármegyénket legközelebből és speciálisan érintő egynehány gazdasági kérdésre szeretnék ez alkalommal mégiscsak rávilágítani és keresni az utakat, a melyeken haladva talán mégiscsak meg tudnánk menteni szűkebb hazánkat a végelpusztulástól.

Előre kell bocsájtanom, hogy a legnagyobb hálával és elismeréssel tartozunk a kormánynak azokért a nagyszabású inségakciók megindításáért és keresztülviteléért, amelyek sok ezer nyomorba és nélkülözésbe jutott magyar testvérünknek segítyt és enyhülést nyújtottak és amelyeknek köszönhető az, hogy el tudták viselni ezt a nehéz, hosszú telet. És itt a vármegye meleg köszönetét és háláját kell őszinte szívből kinyilatkoz-

tatnom és tolmácsolnom a Főispán ur öméltségének, aki az ő nagy energiájával felkarolta és megszervezte ezt a megyei segélyakciót, amely oly sok könnyet törölt kétségbeesett családnyak szeméből és azt hiszem a tisztelt Törvényhatósági Bizottság helyeslésére számíthatok, hogyha ezt a mélyen átértett köszönetet kifejezem a Főispánné öméltségének is, aki a vármegye szegény gyermekeinek segélyezésére oly meleg szívet és nagy odadással fejtett ki praktikus, karitatív tevékenységet. De hála nekik mindazoknak is szól, akik társadalmi úton sok vonatkozásban és a megye minden részében kivették részüket az általános nyomor enyhítésében, akik áldoztak erre a magasztos célra, igaz emberszeretettel és áldozatkészséggel.

De legyünk tisztában avval, hogy ez a karitatív tevékenységünk, bármilyen szép és szükséges legyen is az, csak a betegség tüneteinek enyhítésére szolgálhatott, de nem gyógyította meg a baj gyökerét

Hol gyökerezik nálunk Zemplén megyében a baj és hogyan lehet ezt a bajt gyökeresen meggyógyítani: ez a kérdés! Zemplén megye teljes egészében — ugyszólván kizárólag — az őstermelésre van bázisozva, gazdasági főszülya pedig a világhírű tokajhegyaljai szőlőgazdaságon fekszik és ez magyarázza egyúttal a gazdasági válságot is, mert hiszen a szőlőgazdaság katasztrófája közismert dolog.

A válság nem termelési, hanem értékesítési válság. Rajtunk csak úgy lehet segíteni, ha terményeink értékesítését fogják tudni biztosítani.

A mezőgazdasági termények értékesítése, — mivel ebből oly feleslegünk van, amely az országban nem találhat elhelyezési lehetőséget, — csakis megfelelő külföldi piacok biztosítása által lehetséges, ez pedig kedvező kereskedelmi szerződések által érhető csak el. Követelnünk kell tehát, hogy agrárexistenciánk ne áldoztassék fel oly ipari és egyéb érdekeknek, amelyek csak másodrendű fontossággal bírnak és amelyek csak néhány ezer embernek nyújtanak megélhetést, holott az agrárérdekeltség sok millió embert foglal magában.

Tudva van, hogy 1500 millió ember közül, aki az egész világon él, 800 millió foglalkozik földmíveléssel és a többi 700 millió eloszlik a többi sok száz foglalkozási ágra. Ha ez a 800 millió őstermelő nem tud munkájával és földmívelésével annyit keresni, hogy existáljon, hogy tarthatja fenn a többi 700 milliót? Kinek fogja az iparos eladni ipartermékét, kinek fog a kereskedő eladni, kinek a pénzét fogja a bank forgatni, ha a gazdának nem lesz pénze? De minálunk Zemplénben az arányszám az őstermelő és a többi foglalkozásuk között még sokkal inkább nyom az őstermelő felé és talán a 90-10-hez lehetne ezt beállítani! Kérdezem tehát az itteni kereskedőt, iparost, bankárt és egyéb foglalkozású polgárt, inegtud-e élni itt Zemplénben, hogyha teljesen tönkremegy a hegyaljai szőlős-

gazda? Azt hiszem igazat fognak nekem adni, hogy itt mindenki áll és bukik a gazdák és a szőlősgazdák sorsával együtt, de a befektetett tőke nagysága és a munkanapok nagy száma szerint mégiscsak a szőlőgazdaság az, amely dominálja vármegyénk gazdasági sorsát.

Kérdezem, lehet-e akkor tovább tétlenül nézni, hogyan pusztul el itt minden? Hogy évről-évre csak üres ígérekkel hitegetik a szőlősgazdát? Nem ütött-e a 12-ik óra, komoly és határozott cselekvésre? Ennek szükségét éreznie kell mindenkinek, elsősorban azonban azoknak, akik felelősség mellett intézik az ország sorsát! A magyar szőlősgazdák élet-halál harca a döntő stádiumba került, 800.000 magyar létéről, vagy nemlétéről van szó, de kockán forog Tokajhegyalja és Zemplén vármegye sorsa is és nekünk is nyilatkoznunk kell, hogy választani akarjuk a kimulást és temetést, vagy akarunk-e tovább is élni?

Én pedig azt kiáltom, hogy igenis, élni akarunk! Élni akarnak családjaink, élni akar a hegyaljai szőlőmunkás és szőlővel borított tokaji hegylancunk dolgos népe. Emeljük tehát föl kétségbeesett, kérő, figyelmeztető, higgadt, de önértetes szavunkat és juttassuk el azokhoz, akik felelősséggel tartoznak azokért az intézkedésekért, amelyek döntenek a magyar szőlősgazdák és Tokajhegyalja jövő sorsáról. Kérdezem, lehet-e politikai előrelátásnak, vagy erkölcsi lehetőségnek minősíteni azt, hogy az existenciájukért élet-halálharcot vívó 800.000 magyar szőlősgazdát évről-évre olyan nyomasztó terhekkel sújtják, amelyek nem engedik őket lélegzethez jutni?

Megengedhető-e az, hogy az előállítási áron alul elköttyavetyélt magyar bor még ma is — eltekintve a többi adóktól — sok esetben 400%-ig fogyasztási adóval sújtassék? Van erre példa a világ egész gazdasági rendszerében? Szabad-e a nagyrészt a magyar középosztályból kikerülő magyar szőlősgazdákat ezáltal a megsemmisítésnek kiszolgáltatni és egy fél millió magyar munkást a munkanélküliség örvényébe sodorni? Ki akarja ezért vállalni a felelősséget? És azért, hogy a történelmi szőlőink végpusztulásával a nemzeti vagyonnak ez a számottevő része is elpusztuljon és vele az őstermelésnek azon ágazata, amely a legtöbb munkanapot biztosítja a szegény népnek.

Évek óta küzdünk az igazságtalan és a boráratkat destruáló borfogyasztási adó ellen, anélkül, hogy le tudnók küzdeni a rideg és szűk látókörű fináncmentálitást! Pedig ezt az immorális adót törölni kell, amely alatt roskadozik a magyar szőlőmívelés. De nem lehet a városok háztartását sem erre az ingadozó bevételi forrásra bázisozni, különösen nem most, midőn az országszerte divatos batyuzás felett szemet hunynak. El kell törölni azt a borfogyasztási adót, amelynek szerencsétlen bevezetésénél statisztikailag bebizonyítva, a belföldi borforgalom 50%-kal apasz-

tatott és amely, úgy mint a telekkönyvileg bekebelezett teher, nehezedik reá a magyar szőlőre! Ennek az elviselhetetlen adónemnek a kiirtása most már nemodázható el, mert csak ettől várható az árak emelkedése és a belföldi forgalom és fogyasztás növekedése.

Az ez ellen felhozott ellenérvek csak komolytalan kifogások! Azt hiszem, ha le lehet a tisztviselők és nyugdíjasok illetményeit faragni, le lehet operálni ezt az életveszélyes adókinővést is a magyar közgazdaság testéről. Mi a türelmünk végén állunk, nem várhatunk addig, míg bekövetkezik dicstelen kimulásunk! Nekünk határozottan követelnünk kell a borfogyasztási adó teljes és mielőbbi eltörlését! De ezt követeli végeredményben a fiskus érdeke is, mert hiszen a szőlőgazdasággal együtt elpusztul őreá nézve ez az adóalany is.

Hogy gondolják a felelős tényezők egy gazdasági év lebonyolítását akkor, midőn a borkészletek immár évek óta nagyrészen a pincékben hevernek, vagy pedig az előállítási áron alól adatnak el s a szőlőmivelési évszak kezdete előtt itt állunk egy fillér pénz és minden hitel nélkül?! Miből fogják az első kapavágást megtenni, mikor eladatlan a legjobb klasszikus évjárat, amely eddig egyáltalában a Tokajhegyalján termelt és mikor a forgalom elősegítéséhez nem történik semmi? Lehet-e olcsó hitelre számítani a szőlősgadákknak, lehet-e számítani arra, hogy most tavasszal megindul az élet szőlőhegyeinkben? Hogy dolgos szőlőmives népünk munkás keze kenyeret szerezhet magának a végtelen hosszú, nyomorteljes tél után?

Végre tett kell nekünk és nem hitegetés. Vegyük kezünkbe sorsunk irányítását és kiáltsuk, hogy hallják az egész országban, Tokajhegyalja népe nem akar meghalni, hanem élni akar! Követeljük, mint első, égetően szükséges lépést, a borfogyasztási adó eltörlését! Mint a Tokajhegyalja egyik szerény közkatonája, e célból a következő határozati javaslatot vagyok bátor a tekintetes Törvényhatósági Bizottság elé terjeszteni és ennek elfogadását ajánlani:

„Mondja ki Zemplénavármegye Törvényhatósági Bizottsága, hogy a borfogyasztási adó, az existenciájáért élet-halálharcot küzdő magyar szőlőgazdaság, főleg azonban a tönk szélén álló Tokajhegyalja létét veszélyezteti és hogy ennek az igazságtalan, a borárakat és a borforgalmat leromboló adónem fenntartása, pusztulással fenyegeti nemcsak a szőlősgadákat, hanem a szőlővidékek összes munkásait is és azért tiszteletteljesen kérészt intéz a magas Kormányhoz, hogy teljesítse végre az egész magyar szőlőgazdasági érdekelttségnek számtalanszor kifejezett kívánságát és törölje el felelősségének tudatában ezt a gazdaellenes és ma már egyetlenegy igazi szőlőkultúrával foglalkozó államban sem található adónemet.

Intézzon a vármegye a többi szőlőmű-

veléssel foglalkozó vármegyékhez ilyértelmtű átiratot, amelyben ezeket csatlakozásra hívja fel a borfogyasztási adó ellen.“

Baromfitenyésztési rovat.

Rovatvezető: dr. Szén József esperes-plébános.

Tojásgyűjtő és értékesítő szövetkezetek Dániában.*

Írta: Dr. Reichenbach Béla, közgazdasági egyetemi tanár, a Mezőgazdasági Üzemtani Intézet igazgatója.

A dán mezőgazdaságnak igen nagy erőssége az a szövetkezeti hálózat, amely az egész országot behálózta és a dán gazdáknak a termelésnél és a termelés értékesítésénél egyaránt segítségére van.

A szövetkezetek révén az áru minősége és értéke legfőképpen a tojásárúnál javult. A 90-es években az aránylag nem nagy tojásfelesleget is nehezen és olcsón lehet értékesíteni, mert sem a gazdák, sem a kereskedők nem gondoltak arra, hogy állandó piacot csak megbízható és jóminőségű áru szállításával lehet biztosítani. Hogy ezen a bajon segítsenek, a kilencvenes évek közepe felé *tojásgyűjtő* és *értékesítő* körzetekbe kezdtek a gazdák tömörülni. Igazi eredményt csak az 1895-ben megalakult dán *tojáskiviteli központi szövetkezetbe* tömörülve tudtak az egyes körzeti szervek elérni. Ez a központ ma 650 szövetkezeti gyűjtő-állomással dolgozik és évente 8 millió darab, 20 millió korona értékű tojást hoz forgalomba. Megjegyzendő, hogy több sertésvágó szövetkezet is foglalkozik a szövetkezethez hasonló módon tojásgyűjtéssel és értékesítéssel. A dán tojáskivitel 1924-ben 832 millió darabra emelkedett, 150 millió értékben, amelynek $\frac{1}{4}$ része a szövetkezetek útján kerül kivitelre.

A gyűjtőállomás hetenként kétszer-háromszor összeszedi és elhossa a tagok udvaráról a tojásokat. A szövetkezeti tagok udvaráról kikerülő tojásokat pecséttel látják el, amely feltünteti, hogy a tojás hányadik szövetkezeti tagtól való. A tagok naponta kétszer kötelesek a tojásokat összeszedni és csak jóminőségű, friss tojásokat szabad szállítani. A tojásoknak lehetőleg tisztáknak kell lenni. Ha piszkos a tojás, nem szabad lemosni, hanem csak vizes szövettel letisztogatni. A tojásokat száraz, sötét és lehetőleg egyenletes hőmérsékletű helyen kell tartani. A tagok tojást csak a szövetkezet számára adhatnak el. A tojásgyűjtő állomás

* A szerzőnek „Dánia mezőgazdasága, magyar gazda szemmel nézve“ c. művéből.

az összeszedett tojások árát a piaci árak figyelembe vételével kilogramm-súly szerint azonnal kifizeti. A tagoknak a szervezetben folyószámlájuk van és év végén a szállított tojás kifizetett árán felül a tojásszállítás arányában a nyereségben is részesednek. A gyűjtőállomásokból a tojás az ország különböző részein fekvő 15 csomagoló-állomásra kerül. A csomagoló-állomásra szállított tojásokon a tagok pecsétjén kívül a gyűjtőállomás pecsétje is rajta van. Itt a tojást felülvizsgálják, osztályozzák s a kivitelre csomagolják és értékesítik. A téli szállításra szolgáló tojást tavasszal gyűjtik. Május havában az e célra szánt tojást nagy tartályokba helyezik, amelyekben *mészviz* van. Egy ilyen tartályban 70.000 tojás fér el. A mészvizben lévő tojásokat a mészviz fölött lévő vízüveg védi meg a levegő hozzájutásától.

A tojásgyűjtő szervezeteknek 1924-ben 45.000 tagjuk volt. *Tőkájüket kölcsön útján szerzik meg*, amelyért az egyes tagok egyetemlegesen felelősek.

Dr. B. Skalveil szerint Angliában 1903-ban a különböző országokból importált tojásoknak az ára a következő volt:

orosz tojás	120 db	5.5 márká,	v. 1 db	4.6 pfennig
német tojás	120 "	6.45 "	v. 1 db	5.4 "
dán tojás	120 "	8.55 "	v. 1 db	7.1 "

Hogy a dán tojás Angliában a legdrágább és legkeresettebb, az annak köszönhető, hogy a szervezetek a tojás minőségét szigorúan ellenőrzik. Ujabban törvényt is hoztak Dániában annak biztosítására, hogy a tojás valóban olyan legyen, mint amilyennek jelezve van. A dán tojás értékét az is emeli, hogy a szervezetek a tojást a külföldi piac igényeinek megfelelően osztályozva és csomagolva hozzák forgalomba.

A dán tojásnak főleg Anglia a piaca, kismértékben Svédország és Norvégia. A tojásexport ma 60 százalékkal nagyobb, mint a békében volt. Ezzel arányosan kellett fejlődnie Dánia tyukállományának is, úgy minőségi, mint mennyiségi tekintetben.

A tyuklétszám Dániában 1893 től 1922 ig:

1893. évben	. . .	4,592.000 drb tyuk
1903. "	. . .	11,555.000 " "
1914. "	. . .	15,140 000 " "
1922. "	. . .	18,390.000 " "
1922. "		

Észak-Schleswiggel együtt 19,184.000 " "

Ugyanebben az évben, 1922 ben, a tojásbehozatal és tojáskivitel Dániában a következő volt:

Behozatal	. . .	5.120 q tojás
Kivitel	. . .	456.300 q "
Kiviteli többlet.		451.180 q "

Megjegyzendő, hogy 1600 drb tojás 1 q-val (métermázsa) egyenlő.

A kis Dánia az összes államok nettó kiviteli világforgalmában is igen tekintélyes helyet foglal el, amennyiben az 1922-ben szállított tojás mennyisége 499.510 q volt, ami az összes államok nettó kivitelének a 22.4%-át teszi ki. E tekintetben az ország igen jelentős tojás kivitelét csak a sertéshus kivitel és a vaj kivitel mulja felül, előbbi 25.1%-ával, utóbbi pedig 38.0%-ával.

Tekintve, hogy a főtenyészcél a tojástermelés, azért a legelterjedtebb tyukfajta a fehér és a barna leghorn, valamint az eredeti fogolyszintű és kisebb mértékben a fehér olasz tyuk. Van továbbá rhode island red, plymouth-rocks és wyandotte tyuk is. Főleg azonban e fajtáknak a dán parlagi tyukkal való keresztezését láthatjuk. Liba kevés van, más baromfi még kevesebb.

Feltűnő, hogy kora tavasztól késő őszig zárt helyen, drótsövénnyel bekerített külön kis udvarban tartják a baromfiakat, noha a dán kisgazdások legnagyobb részben tanyarendszerűek, ahol a mi fogalmaink szerint a baromfinak nagyszerű kijáró és legelő a tanya körül elterülő mezőgazdaság. A dán kisgazdának azonban az a nézete, hogy a baromfi a velésben több kárt tesz, mint hasznot s ezért az év legnagyobb részében zárt helyen tartja. Hogy e tartási mód mellett, amelynél a baromfi az év legnagyobb részében készből él, mégis jövedelmező a baromfitartás, ennek okát abban látom, hogy a tojásgyűjtő és értékesítő szervezetek által Angliába exportált, garantáltan friss és jóminőségű tojásért a dánok jóval *nagyobb árat kapnak, mint a mi szervezeten* baromfitartó gazdáink. A tojás jobb értékesítése következtében rendes körülmények között a baromfitenyésztés sokkal jövedelmezőbb, *mint nálunk, ahol a baromfitenyésztő gazdák teljesen ki vannak szolgáltatva a közvetítő kereskedelemnek.*

A dán gazdák elvitázhatatlan érdeme, — dr. K. Ritter szerint — hogy a viszonyok változását hamar felismerték s az angol piacot, ahol az iparosság és népesség növekedésével kapcsolatban a múlt század második felében az elsőrendű állati termékek iránt a keresletet egyre fokozta, az angol igényeknek megfelelő áruk előállításával meg tudták hódítani.

Állattenyésztésünk csak akkor lehet jövedelmező, ha a balkáni tömegárunknál jobbminőségű állatokat tenyészítünk.

Vegyesek.

Kinevezés. A földmivvelésügyi miniszter a tarcali szőlészeti és borászati kerületi felügyelőség vezetésével (Sátoraljauhely székhellyel) *Deák Andor* szőlészeti és borászati főfelügyelőt bizta meg.

A földmivvelésügyi miniszter *Tóth Károly* borászati kerületi főfelügyelőt a miskolci áll. közpince eddigi vezetőjét a tarcali áll. szőlészeti és borászati szakiskola igazgatójává kinevezte s egyben az ot-tani állami szőlőbirtokok vezetésével is megbizta.

Áthelyezés. A földmivvelésügyi miniszter *Ujj János* m. kir. gazdasági s. felügyelőt Csornáról Sátoraljauhelyre áthelyezte.

Halálozás. *Blumenfeld Adolf*, a sátoraljauhelyi Blumenfeld Adolf és Tsa. termény nagykereskedő cég szenior főnöke 74 éves korában elhunyt. A megboldogott hosszú évtizedeken át jelentős közgazdasági tevékenységet fejtett ki vármegyénkben és szolid üzleti elvei folytán a gazdatársadalom általános megbecsülését érdemelte ki.

Zemplénvármegyei gazdák a budapesti mezőgazdasági kiállításon. A nagytávolsággal járó költség és a három aratás nélküli esztendő megakadályozta vármegyénk állattenyésztőit, hogy kitenyészített anyaguknak legjavát nagyszámban bemutatassák a tenyészállatkiállításon. Azonban elmondhatjuk, hogy a zempléni kiállítók majd mindegyike díjat hozott, melyhez szívből gratulálunk.

1. oszt. díjat nyertek: várbogyai Bogyay Elemér fehér leghornjai, pekingi kacsái, emdeni ludjai, fehér mexikói pulykái; Dr. báró Waldbott Frigyesné bronzpulykái.

A borkiállítás zempléni nyertesei: Arany oklevelet nyert: Bulyovszky Gusztávné Tállya. Ezüst oklevelet nyertek: Herceg Lónyay Elemér Bodrogolaszi és Rajna Alfréd Tállya.

Ujabb tizezer pengő kölcsön tavaszi vetőmagra. A földmivvelésügyi miniszter *Szell József* főispán előterjesztésére a már előbb kiutalt huszezer pengő tavaszi vetőmaghitelt újabb tizezer pengő kölcsön engedélyezésével harmincezer pengőre egészítette ki s megengedte, hogy — amennyiben a 20 holdon aluliak nem vennék igénybe a kiutalt összeget — a 20 holdon felüliek kérelme is figyelembe vehető.

A mézsköpor akció folytatása. A földmivvelésügyi miniszter egyesületünk kérelmére elhatározta, hogy a mézsköpor akciót folytatja s vármegyénk mező- és szőlőbirtokosai részére — úgy, mint a múlt évben — kedvezményes áron (az

igénylő vasúti állomására bérmentve szállítva 100 q-ént 40 pengőért) bocsátja rendelkezésre. Igényles egyesületünkben bejelentendő.

Májusi vásárok. Sátoraljauhelyben 3-án, Spatakon 4-én, Tarcalon 9-én, B.-keresztúron 19-én.

Az európaszerzte elterjedt nagyon veszedelmes californiai pajzstetű elleni védekezéssel foglalkozik a *dr. Darvas Ferenc* m. kir. gazdasági főtanácsos szerkesztésében megjelenő „Kertészeti Lapok” legutóbbi száma. A Házikert és Gazdasági udvar, a Diszkertészet és a virágkereskedelem körébe vágó sok értékes szakközlemény nyújt nagyon tanulságos és szórakoztató olvasmányt a lap előfizetőinek. Mutatványszámot 50 fillér előzetes beküldése ellenében küld a kiadóhivatal: Budapest, IX. Üllői ut 1.

KÖNYVISMERTETÉS

A bor az ember életében.

Irta: Osztróvszkyné dr. Németh Ágnes.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének 30 éves jubileuma ünneplésével egyidejűen, mint az egyesületnek kiadványa, jelent meg Osztróvszkyné dr. Németh Ágnes ismert szakirónőnek tollából „A bor az ember életében” c. könyve. Terjedelme 4 műmelléklettel 224 oldal. Ára 5 pengő. Kapható a Borászati Lapok könyvosztályában és a „Pátria” irodalmi vállalatnál (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) valamint minden könyvkereskedésben.

Osztróvszkyné dr. Németh Ágnes nem kis fáradsággal állította össze könyvét, megismertette a bornak a szerepét az emberi élet összes vonatkozásaiban.

Ismerteti könyvében a régi idők szőlőművelési módjait, ugyanakkor kitér a borfogyasztásnak általános szokásaira is. Érdekes része a könyvnek az a fejezet, amely az emberiség vallásos életével kapcsolatosan vezeti le a bor döntő szerepét az emberi életben. Tényleg el kell hinnünk azt, hogy a bornak valami egészen különös magasabb rendeltetése van az emberi életben akkor, amikor a vallásos érzés legbensőbb hurjait hozza rezgésbe. A könyv áttekinthetően és érdekesen világít bele abba a kérdésbe is, hogy a következő fejezetben a bornak közgazdasági, illetőleg kereskedelmi fontosságát ismeresse a régmúlt időktől kezdve a mai napig. Döntő fontosságú és érdekességű fejezet a könyvben a bornak, mint orvosságnak és tápszernak ismertetése, amely fejezetben nemcsak külföldi orvosok véleményét közli, nemcsak az ókori orvosi és gyógyító módokat, hanem a magyar orvosi kar kiválóságainak véleményét is ismerteti a bor jóteknő hatását illetőleg. Az irodalom és művészetnek borral kapcsolatos megnyilvánulásai képezik a következő fejezetnek tartalmát, amelynek során úgy klasszikus, mint pedig újkori költőinknek

bordalait és a borral foglalkozó költeményeit közli, hogy végül a magyar borgazdaságnak vázlatos történetét adja.

Gazdasági baromfitenyésztés.

Irta: Bakoss László gazdasági akadémiai rendes tanár.

Összefoglaló jó kritikai munka a baromfitenyésztésről Bakoss tanár könyve. Tudományos nivón áll, ezért kitűnő tankönyv az egyetemi és főiskolai hallgatók részére, gyakorlati irányu, ezért jól használható kézikönyv a mezőgazdák és baromfitenyésztők részére, nem elfogult és nem részrehajló az egyes szakkérdésekkel szemben, ezért a kezdő és kevésbé tájékozott szakember és tenyésztő is biztos és tárgyilagos utmutatójául választhatja. Az elméletileg kiválóan képzett gazdasági akadémiai tanár és a gyakorlati baromfitenyésztésben is jártas kiváló szakember egyéni fölfogása vonul végig a könyvnek mind a tizenhét terjedelmes fejezetén és biztos kézzel választja el a baromfitenyésztésben napvilágra került vélemények buzájától az értéktelen polyvát. Szerző, a jórészt földolgozatlan anyagát lelkiismeretesen hordta össze a sok szakmunkából, helyesen foglalta ezeket rendszerbe és alapos kritikával itéli meg a sokaktól majdnem minden kritika nélkül fölvetett kérdéseket és elveket.

A könyv tizenhét fejezetén kívül terjedelmes Bevezető rész és Függelék tárgyalja a baromfitenyésztést, minden fejezetben sok alrész van, úgy-hogy többszáz szakaszban igen részletesen és majdnem kimerítően adja elő tárgyát. Gazdag anyagáról az egyes fejezetek címei adnak legjobb tájékoztatást s így szól a könyv a baromfitenyésztésről általában, mezőgazdasági és közigazdasági vonatkozásaiban, a baromfiak rendszertani helyéről a zoológiában, a külemtanról, bonctanról, élettanról, tenyésztéstannról, a baromfiak birálatáról, a takarmányozástannról, a legkülönbözőbb takarmányokról a legrészletesebben, a hizlalásról, a baromfiak elhelyezéséről, az értékesítésről, hasznosításról, a különböző baromfiüzemekről, a baromfiak nemesítéséről, az újfajták előállításáról, az üzemterv készítéséről, a számvitelről, a törzskönyvi lapokról, a baromfitetegségekről, a fajlatanról, a magyar fajtákról, az idegen fajtákról, a pulyka tenyésztéséről, a kacsatenyésztéséről, a lud tenyésztéséről és a függelékben a baromfitenyésztetek állami ellenőrzéséről, a takarmányok beltartalmát föltüntető takarmányozási táblázatokról s ezeket a gyakorlati mezőgazdák használhatósága kedvéért mellékelte is. Ezekben a főfejezet-címekben azonban nagyon sok kérdés és tananyag van elhelyezve, amelyekről azonban már részletes fölsorolást hely hiányában nem adhatunk.

Az új Bakoss-könyv célja, mint szerzője is megállapítja: egy már nagy fontosságra emelkedő gazdasági üzemágra teljes világhírességet deríteni,

ugy tudományos, mint gyakorlati vonatkozásaiban egyaránt. Ebbeli munkájában szerző csak saját meggyőződése és tudományos megállapításai alapján halad előre a tudós óvatos lépteivel kitűzött célja felé s kitűzött célját a legteljesebb mértékben meg is közelíti. Már régóta nélkülözötte hazai szakirodalmunk és gazdaközönségünk egy ilyen nagy tudással megírt kritikai könyvnek az irányítását és vezetését, amit most végre meg is kapott Bakoss tanár könyvének második s átdolgozott, bővített kiadásában. A mai kor kívánalmait teljesen kielégíti és különösen a jelenlegi legújabb megállapításokat mind felöleli ez a kiváló szakkönyv, amelynek nagy hasznát veszik a gazdasági főiskolákról kikerülő fiatal mezőgazdák és a baromfitenyésztők, a baromfitenyésztésnek nálunk még új és a fejlődés elején lévő, de már is egyik legértékesebb mezőgazdasági águnkat jelentő állattenyésztésében. Ezért Bakoss tanár igen értékes szakkönyvét a legmelegbben ajánlom mindenkinek, aki a baromfitenyésztés iránt érdeklődik, annak gyakorlati és tudományos vonatkozásában.

Kiadta Csáthy Ferenc egyetemi könyvkereskedése, Budapest, 1932. Második bővített és részben átdolgozott kiadás. Nagy alakban 468 oldal, 192 fekete és 32 színes képpel. Ara 15 P.

Kubacska Béla.

Felelős kiadó: Engelberth Rezső egy. titkár.

Szilágyi és Diskant Miskolc

motor- és gépgyára.

Gyárt és szállít:

**Szab. fatüzelésű generátorokat
szívógázmotorokhoz**

használata 50% megtakarítást eredményez

Gőzekealkatrészeket

Fowler, Kemna, Heucke, Ustron,
Ganz gőzekékhez.

Nyersolajmotorokat.

Nyerolajtraktorokat.

Bor- és olajsajtókat.

Malomhengerrovátkolásokat.

Mezőgazdasági gépek.

Autó-Traktor hengerek és

Forgattyutengelyek.

Külön „modern” autójavító
s „BOSCH” műszerész műhely

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ezen a helyen a vármegye gazdaközönsége, de különösen a Zemplénavármegyei Gazdasági Egyesület tagjai részére apróhirdetési rovatot nyitunk. Kérjük gazdatársainkat, hogy ezen rovatot minél nagyobb számban felkeresni s azt állandó figyelemmel kíséreni sziveskedjenek.

Hirdetési árak (levélbélyegben is beküldhetők): Legfeljebb 4 soros hirdetés egyszeri közlése 1 pengő, háromszori közlése 2 P 40 fillér.

Kapható: I. o. két éves, gyökeres Riparia Portalis vessző à 4.5 fill. I. o. két éves, gondosan szelektált furmint és hárslevelű fásoltvány Riparia Portalis alanyon à 16 fill. *Herceg Lónyay-uradalom Bodrogolaszi.*

Keltető gép vadonatúj, „Kolumbus II” rendszerű, 100 tojásos, komplett — lámpafűtéses csibevelővel féláron eladó. Cim: Komjáthy alezredes Sátoraljaujhely, Andrassy-u. 37.

Ugyanít két drb York-shire kocasüldő eladó.

Szőldoltványokat drb-kint 7 fillértől, hazai gyökeres vesszők drb-kint 4 fillértől, hazai sima vesszők 1000 drb-kint 8 P-től garantált fajtisztán beszerezhetők SZABÓ FLÓRIÁN szőlőtelepén GYÖNGYÖS. Kérjen árjegyzéket!

Gróf Andrassy Sándor ur szegii szőlőgazdaságában Berlandieri X Riparia alanya oltott I. oszt. Hólyagos furmint és Hárslevelű gyökeres fás szőlőoltvány és sima Berlandieri X Riparia vessző eladó. Cim: Szabó Ferenc szőlőkezelő, Szegi.

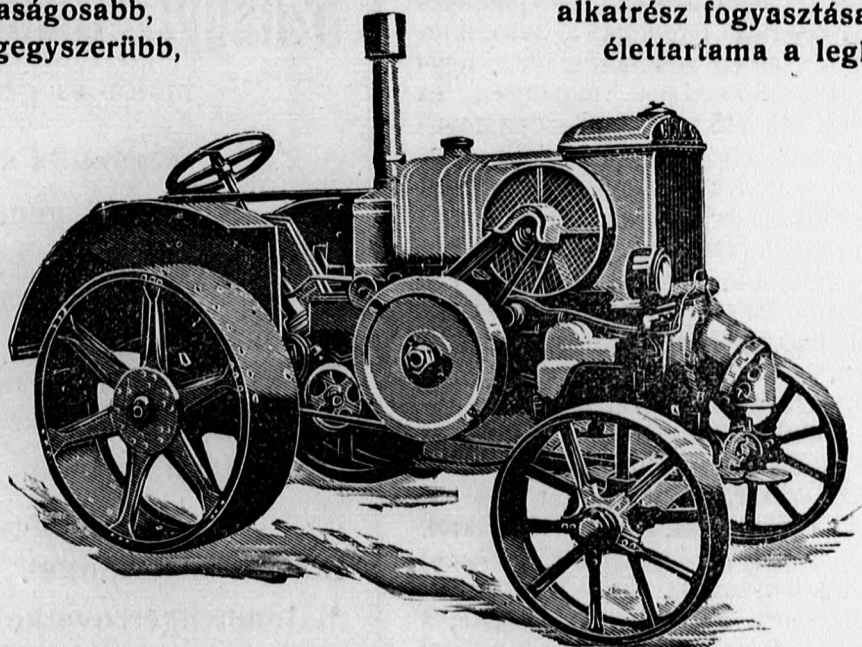
Gróf Széchényi Aladár monoki faiskolájából mindenféle fajtájú, félmagas törzsű, egészséges **nemes gyümölcsfák**, valamint több ezer darab 2 éves **vadalma csemete** és 2 éves Berlandieri X Riparia Teleki és Riparia portális **vessző kapható**. Kérjen árjegyzéket.

Riparia-telepünkön elsőrendű, válogatott, két éves, duggyökérzetű riparia-portális **szőlővessző eladó** darabonként 4.5 filléres áron. Báró Waldbott Kelemen urad. intézősége, Tolcsva.

H-S-G-S NYERSOLAJ TRAKTOR

üzeme a leggazdaságosabb,
kezelése a legegyszerűbb,

alkatrész fogyasztása a legkisebb,
élettartama a leghosszabb.

MAGYAR FÖLDRE MAGYAR GÉPET!
HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
MAGYAR GÉPGYÁRI MŰVEK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, VI., Vilmos császár-út 57.